

Ingela Arheden
046-3597031
ingela.arheden@lund.se

Utbildningsnämnden

Utredning av att med kort varsel bereda plats för lundaelever i gymnasieskolan ifall ett betydande antal fristående skolverksamheter upphör

Sammanfattning

Kommunkontoret översände i mars 2018 Alexander Lewerentz (M) och Fredrik Ljunghills (M) motion "Konsekvensanalys vid minskat antal privata välfärdsföretag" på remiss till utbildningsnämnden för yttrande. Utbildningsnämndens svarade på motionen vid nämnds-sammanträde i april och Kommunfullmäktige beslutade sedan i ärendet i oktober 2018 att uppdra åt utbildningsnämnden att utreda vilka möjligheter nämnden har att med kort varsel bereda plats för lundaelever ifall ett betydande antal fristående skolverksamheter upphör.

Beslutsunderlag

Utbildningsförvaltningens tjänsteskrivelse den 1 februari 2019.
Utbildningsförvaltningens tjänsteskrivelse den 24 april 2018 "Yttrande över: Motion från Alexander Lewerentz (M) samt Fredrik Ljunghill (M) "Konsekvensanalys vid minskat antal privata välfärdsföretag".
Kommunkontorets tjänsteskrivelse " Motion från Alexander Lewerentz (M) samt Fredrik Ljunghill (M) "Konsekvensanalys vid minskat antal privata välfärdsföretag".

Barnets bästa

Ärendet handlar om elevens rätt att erbjudas ett gymnasieutbud med bredd och kvalitet och rätten att slutföra sitt gymnasieprogram enligt upprättad studieplan. Studieresultat kan påverkas negativt om det finns risk att eleven får ett studieavbrott eller måste byta skola under pågående utbildning.

Ärendet

I april 2018 svarade utbildningsnämnden på motionen "Konsekvensanalys vid minskat antal privata välfärdsföretag" från Alexander Lewerentz (M) och Fredrik Ljunghill (M). Motionen utgår ifrån det då liggande regeringsförslaget att begränsa vinster i välfärden och de

konsekvenser som en sådan åtgärd skulle medföra för fristående verksamheter som idag levererar välfärdstjänster. Man menade att en sådan åtgärd skulle leda till att företag skulle få lägga ner sin verksamhet.

Motionen med inkomna yttrande behandlades i oktober i Kommunfullmäktige där det beslutades att uppdra åt barn- och skolnämnden respektive utbildningsnämnden att utreda vilka möjligheter nämnderna har att med kort varsel bereda plats för lundabarn och lundaelever ifall ett betydande antal fristående skolverksamheter upphör.

Utbildningsförvaltningens rapport/utredning i ärendet

Bakgrund

Skolor kan enligt gällande lag drivas av det allmänna eller av enskilda. En enskild får efter ansökan hos Skolverket godkännas som huvudmän för en gymnasieskola. Enskilda kan vara aktiebolag, handelsbolag, ekonomiska föreningar, ideella föreningar, stiftelser eller en enskild person.

Kommunens skyldighet

I grundskolan har barnen skolplikt från sex års ålder fram till vårterminen i årskurs 9, detta innebär en skyldighet för kommunen att under alla omständigheter ordna en utbildningsplats.

När det gäller gymnasieutbildning har en kommun ansvar för att erbjuda alla ungdomar som avslutat grundskolan en gymnasieutbildning fram till det de fyller 20 år. Kommunen kan erbjuda utbildning i den egna kommunen eller genom samverkan med en eller flera andra kommuner.

I erbjudandet ska finnas ett allsidigt urval av gymnasieprogram för eleverna att söka och ungdomen väljer sedan när och hur de vill påbörja sin gymnasieutbildning och om de vill gå i en kommunal eller fristående skola.

Gymnasieskolan är en frivillig skolform där eleverna som påbörjat ett gymnasieprogram har närvaroplikt men inte skolplikt.

Vidare har kommunen ansvar för alla unga som inte påbörjat eller hoppat av en gymnasieutbildning att inom det kommunala aktivitetsansvaret att verka för att alla 16 – 20 åringar har en sysselsättning och att så många som möjligt slutför en gymnasieutbildning. Hoppas en elev av sina gymnasiestudier har huvudmannen också skyldighet att informera elevens hemkommun.

Fristående gymnasieskolor

Under läsåret 2017/18 gick drygt var fjärde gymnasieelev i Sverige i en fristående gymnasieskola. Motsvarande siffra för lundaungdomar i januari 2019 är 21 %.

I nuläget finns 12 fristående gymnasieskolor i Lund och ytterligare två kommer att starta upp i augusti 2019.

Fristående gymnasieskolor har varit etablerade i Lund sedan hösten 2001 och har under åren kompletterat Lunds kommuns gymnasieutbud och bidragit med platser under perioder när antal 16-åringar ökat i antal och sökandeantalet till Lunds kommunala gymnasieskolor ökat markant. Under dessa perioder har Lunds kommun inte kunnat möta det ökade söktrycket.

Under de 17 år som fristående gymnasieskolor funnits i Lund har huvudmän och skolor skiftat - skolor har blivit uppköpta av annan huvudman och två skolor har stängt ner och avvecklats. Ofta beror avveckling av en skola på ett lågt elevunderlag, vilket gör att skolan inte får in tillräckligt med elevpeng och därför inte har möjlighet att driva verksamheten vidare.

Hösten 2014 meddelade Carl Adolph Agardgymnasiet i Lund att de skulle stänga skolan i juni 2015. Skolan hade då 10 lundaelever i årskurs 1 och 16 elever i årskurs 2 som miste sin gymnasieplats inför hösten 2015. Skolan erbjöd sina elever att slutföra sitt gymnasieprogram på systerskolan i Malmö, Einar Hansengymnasiet, 16 lundaelever valde detta och åtta elever fick plats på Spyken och en på Polhemskolan.

I mars 2015 under pågående vårtermin meddelade Humanus Gymnasium att de skulle avveckla gymnasieverksamheten i Lund efter terminens slut. På Humanus fanns då 8 lundaelever i årskurs 1 och 22 lundaelever i årskurs 2 som miste sin gymnasieplats. Skolan erbjöd inga alternativa gymnasieplatser. Två lundaelever fick plats på en kommunal skola i Lund övriga gick över till sammanlagt elva olika fristående skolor.

Konsekvensanalys

Det är inte reglerat i våra skolförfattningar att en kommun är skyldig att inom innevarande läsår erbjuda en gymnasieplats till en ungdom som hoppar av gymnasieskolan och inte heller blir utan gymnasieplats om en skola lägger ner. Dock är det viktigt att en elev får kontinuitet sin skolgång och så utbildningskansliet arbetar aktivt med frågan vid de tillfällen som det varit aktuellt att en skola avvecklats och för enskilda elever inom det kommunala aktivitetsansvaret. Det är ju av stor vikt att en elev kommer i studier så fort som möjligt.

Som framgår ovan rörde det sig om ett mindre antal elever som blev utan plats 2014 och 2015 när två skolor avvecklade. Vid dessa båda tillfällen hade Lunds kommun möjlighet att fånga upp och placera de få lundaelever som ville fortsätta sina studier på en kommunal skola i Lund. Övriga valde att gå till en annan fristående skola.

I nuläget går 638 lundaungdomar i en fristående skola i Lund fördelade på tolv skolor. De tre skolor som har flest lundaelever är LBS Kreativa Gymnasiet med 102, Consensum med 93 och Thorén Innovation School med 87. 67 elever som går på ett program som inte erbjuds på våra egna kommunala gymnasieskolor i Lund och 171 lundaelever går i en fristående skola i en annan kommun än Lund.

Skulle det bli aktuellt att en större fristående skola lägger ner och det rör sig om ett större antal elever som exempelvis ett hundratal som vi idag har på LBS Kreativa Gymnasiet, så kommer dessa troligtvis inte gå att stoppa in i befintlig verksamhet. Det kan då bli aktuellt att diskutera möjligheten ta över hela verksamheten skolan i sin helhet.

När det gäller personal så är det möjligt att ta över och anställa personalen i Lunds kommun om det inte är så att kommunen har övertalighet i aktuell personalgrupp. När det gäller lokaler så är det inte ekonomiskt försvarbart för Lunds kommun att ha tomma lokaler stående för att eventuellt använda om en sådan situation skulle uppkomma. Att ta över skolans lokaler kan vara dyrt, omständligt och tidkrävande och Lunds kommun har idag en policy som säger att man inte om det går att undvika bör hyra in lokaler från externa hyresvärdar. Lokalansvaret ligger idag på Serviceförvaltningen så skulle det uppkomma en akut situation måste Serviceförvaltningen vidtalas om det finns möjlighet att ordna en lokal akut.

Det har dock visat sig runt om i Sverige att om en större skola eller verksamhet lägger ner så är det ofta en annan fristående huvudman som köper upp verksamheten. Detta val fallet då hela John Bauer-koncernen i hela Sverige avvecklades 2013. Fria Läroverken i Sverige AB köpte upp verksamheten och de flesta gymnasieskolor fortsatte sin verksamhet som tidigare.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan sägas att en kommun enligt lag inte har en skyldighet att skaffa fram platser till elever som blir utan plats om en gymnasieskola lägger ner, men att utbildningskansliet har ambitionen att tillmötesgå varje elevs behov samt arbetar med frågan i varje enskilt fall.

Att det framför allt är skolor med litet elevunderlag som avslutar sin verksamhet och att det i dessa fall ofta inte är något problem att placera in eventuella lundaelever i våra kommunala skolor.

Att skulle ett flertal externa huvudmän lägga ner sina verksamheter, på grund av nya förutsättning för enskilda att driva skola, har inte Lunds kommun i nuläget förutsättningar att ta emot en större mängd elever som då står utan platser. För att kunna ta emot ett större antal elever måste lokalfrågan först lösas.

Att fristående skolor har varit etablerade i Lund under en lång tid och de skolor som idag finns i Lund är väl etablerade och kompletterar Lunds kommuns utbud samt bidrar med platser till det stora söktryck och intresse som finns från elever att gå i Lund. Att någon av dessa skolor skulle avvecklas utan att en annan huvudman träder in är osannolikt.

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslås besluta

att avge ovanstående rapport/utredning till kommunfullmäktige i enlighet med förvaltningens tjänsteskrivelse.

Stefan Norrestam
Utbildningsdirektör

Ingela Arheden
Antagningschef

Beslut expedieras till:
Kommunkontoret
Akten